SAK 19/2026

REGULERING AV FISKET ETTER LEPPEFISK I 2027

1. Sammendrag

Fisket etter leppefisk har hatt betydelig nedgang de siste årene, særlig som følge av redusert etterspørsel fra oppdrettsnæringen. I 2026 står det igjen omtrent 14,2 millioner fisk av totalkvoten på 18 millioner fisk, og førstehåndsverdien hadde en nedgang på 22.5 % fra 2025. Nedgangen er tydelig i alle fangstområder, med særlig lav utnyttelse på Sørlandet og nord for 62°N.

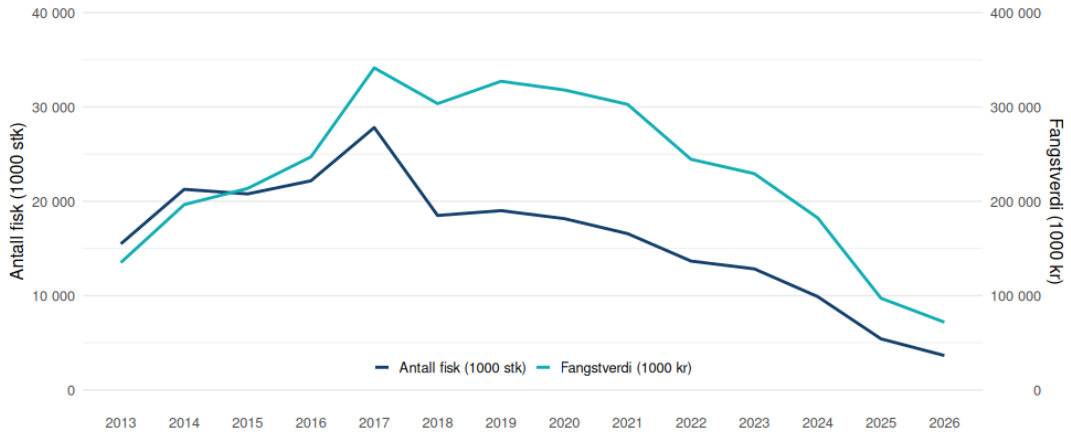
Havforskningsinstituttet har varslet at de ikke lenger vil utarbeide årlige råd og rapporter for leppefisk som følge av redusert fiskeriaktivitet. HI vurderer at fisket i sin nåværende form har begrenset påvirkning på bestandene på nasjonalt og regionalt nivå. Det vises til kvoterådet for 2026. Eventuelle nye anbefalinger om reguleringsendringer vil bli oversendt til Fiskeridirektoratet når det foreligger.

Fiskeridirektøren foreslår i hovedsak å videreføre gjeldende reguleringer for 2027, men med en endring i kvotefordelingen ved at de geografiske kvotene oppheves. Gjeldende totalkvote på 18 millioner leppefisk og kvoter på fartøynivå foreslås videreført fra 2026. Det legges ikke opp til refordeling av kvoter underveis i sesongen.

2. Fisket etter leppefisk

Fisket etter leppefisk har vært regulert siden 2011. I dag reguleres fisket gjennom totalkvote, geografiske kvoter og fartøykvoter, med en inndeling i lukket og åpen gruppe. I tillegg gjelder en rekke tekniske reguleringer, blant annet fredningstid, minstemål og krav til redskap og rapportering.

Figur 1 viser at fangsten av leppefisk økte frem mot en topp i 2017, før både fangst og førstehåndsverdi gradvis avtok. Nedgangen har vært særlig tydelig de siste årene, og uttaket ligger nå betydelig under totalkvoten. Lav kvoteutnyttelse kan ses i sammenheng med lavere etterspørsel etter leppefisk fra oppdrettsnæringen.

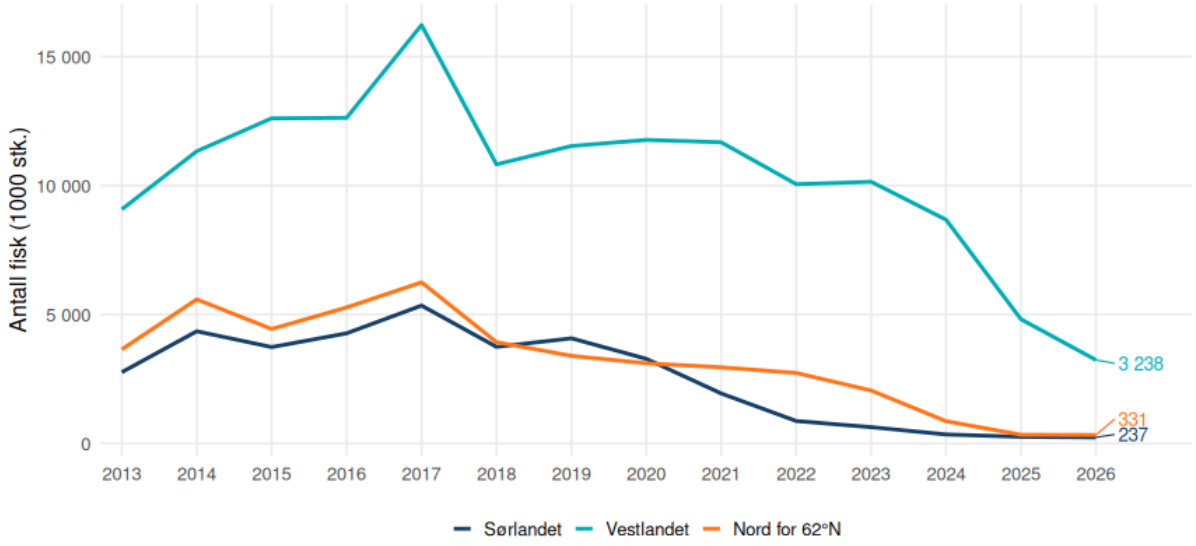
Figur 1 Fangst (antall, 1000 stk.) og verdi (1000 kr) av leppefisk i perioden 2013-2026.
Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 23. oktober 2026.

2.1. GEOGRAFISK FORDELTE KVOTER

Reguleringen av fisket etter leppefisk skiller geografisk mellom tre områder. Siden 2016 har totalkvoten på 18 millioner leppefisk vært fordelt på følgende måte:

- 4 millioner leppefisk på Sørlandet[1],
- 10 millioner leppefisk på Vestlandet[2], og
- 4 millioner leppefisk nord for 62°N

Figur 2 viser utvikling i fangstene fordelt på de tre områdene. Vestlandet står for den største andelen av fangstene og har tidligere hatt fangster over kvoten. De siste årene har imidlertid fangstene gått betydelig ned i alle områdene, særlig på Sørlandet og nord for 62°N, hvor uttaket nå er svært lavt.

Figur 2 Fangst (antall, 1000 stk.) fordelt på de tre geografiske områdene i perioden 2013-2026. *Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 23. oktober 2026.*

2.2. KVOTEREGULERING

Siden 2018 har fisket vært regulert med en lukket gruppe og en åpen gruppe. Av totalkvoten er 90% satt av til lukket gruppe og 10% til åpen gruppe, inkludert fritids- og ungdomsfiske. Vilkårene for deltakelse fremgår av deltakerforskriften.

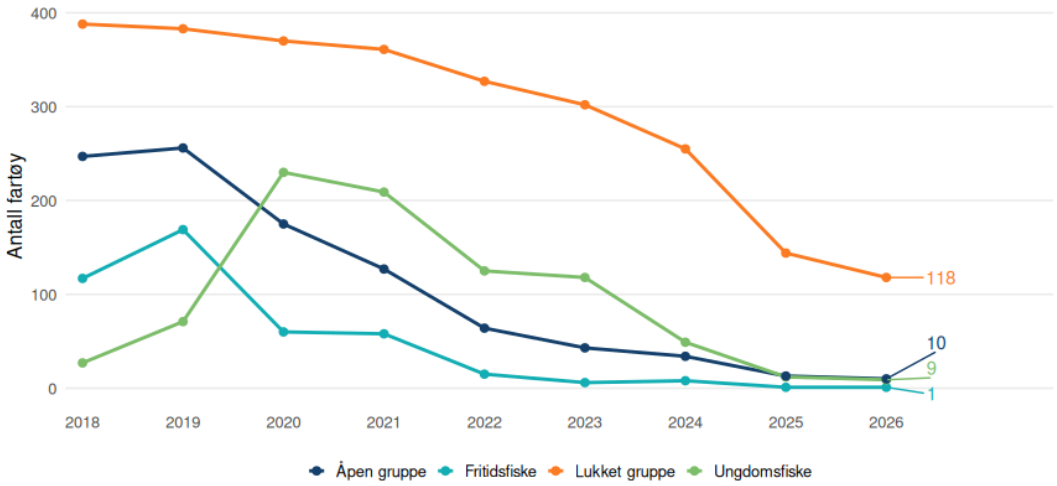
Fartøykvoten i lukket gruppe er 50 000 leppefisk, mens maksimalkvoten i åpen gruppe er 10 000 leppefisk. Begge kvotene ble økt i 2025, fra henholdsvis 48 000 og 8 000 leppefisk.

2.2.1. Deltakelse i fisket

Deltakelsen i fisket etter leppefisk har gått betydelig ned de siste årene (Figur 3). Nedgangen er særlig stor i åpen gruppe, mens deltakelsen i lukket gruppe har avtatt kraftig siden 2023. Også ungdomsfiske har hatt en betydelig nedgang etter høy deltakelse i 2020 og 2021.

[1] På kyststrekningen fra grensen mot Sverige til Varnes fyr på Lista.

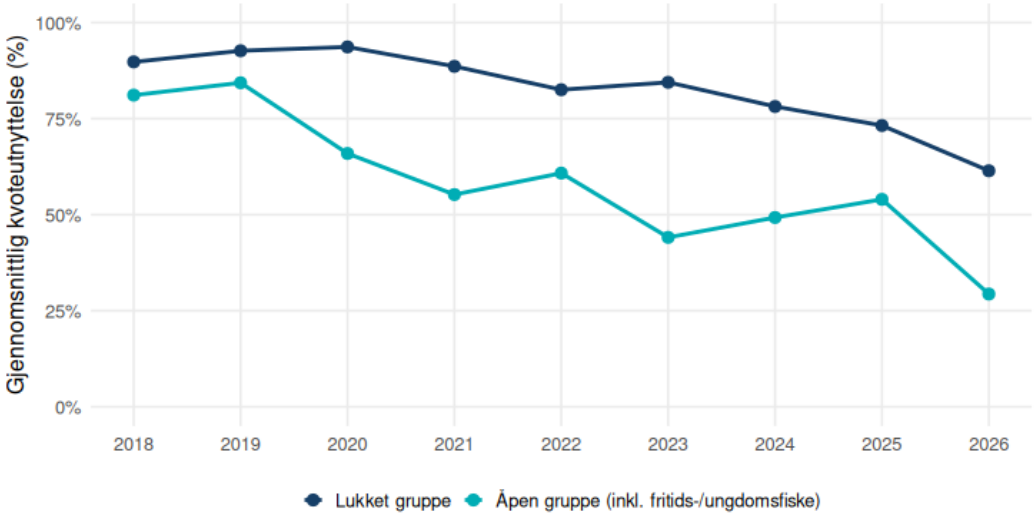
[2] På kyststrekningen fra og med Varnes fyr på Lista til 62°N.

Figur 3 Antall fartøy med registrert fangst av leppefisk fordelt på lukket gruppe, åpen gruppe, fritidsfiske og ungdomsfiske, 2018–2026. *Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 23. oktober 2026.*

2.2.2. Kvoteutnyttelse

Den gjennomsnittlige kvoteutnyttelsen har gått ned i både lukket og åpen gruppe (Figur 4). I lukket gruppe er kvoteutnyttelsen redusert fra rundt 90 % i 2018 til om lag 60 % i 2026. I åpen gruppe, inkludert fritids- og ungdomsfiske, er kvoteutnyttelsen redusert fra rundt 80 % til 30 % i samme periode. Nedgangen har skjedd samtidig som antall deltakere i fisket er betydelig redusert.

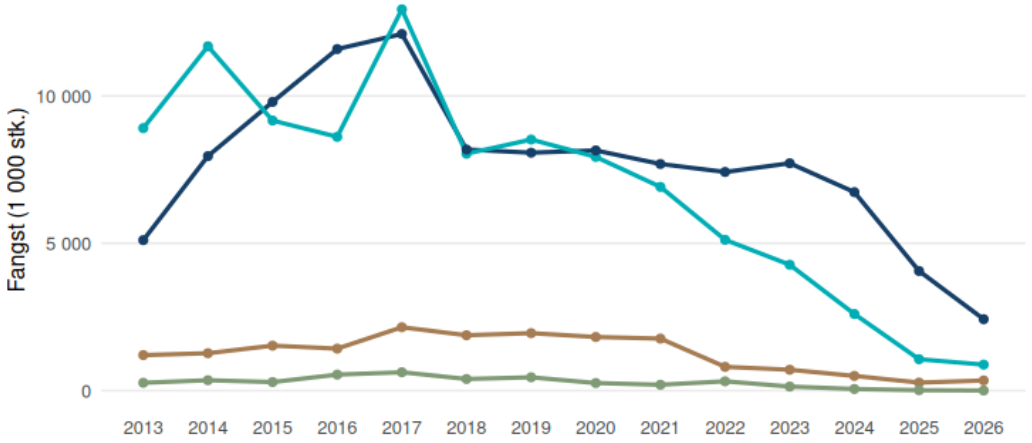

Figur 4 Gjennomsnittlig utnyttelse av fartøykvotene i lukket og åpen gruppe (inkludert fritids- og ungdomsfiske) i fisket etter leppefisk i perioden 2018–2026. *Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 23. oktober 2026.*

2.3. Fangst fordelt på art

Kvoten på leppefisk er felles for alle artene, og redskapene som benyttes i fisket er ikke artsselektive. Fangstsammensetningen påvirkes derfor av artenes tilgjengelighet, etterspørselen fra oppdrettsnæringen og prisen fiskerne får. Havforskningsinstituttet har tidligere uttrykt bekymring for et mer målrettet fiske etter berggylt som følge av høy pris. For å begrense uttaket ble minste- og maksimalmålet for berggylt strammet inn fra 2022.

Figur 5 viser fangstutviklingen fordelt på art i perioden 2013–2026. Grønngylt og bergnebb har dominert fangstene, men det har vært en stor nedgang i fangster av bergnebb. Grønngylt er fortsatt den mest fangede arten.

Figur 5 Fangst (antall, 1000 stk.) fordelt på de enkelte artene i perioden 2013-2026.
Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 23. oktober 2026.

2.4. Fisket i 2025

Totalkvoten for leppefisk i 2025 var 18 millioner fisk, fordelt på tre geografiske områder: Sørlandet, Vestlandet og nord for 62°N. Innenfor hvert område var kvoten fordelt med 90 % til lukket gruppe og 10 % til åpen gruppe. Tabell 1 gir en oversikt over gruppekvoter, fangst, restkvoter, kvoteutnyttelse og antall deltakende fartøy, fordelt på fangstområde og reguleringsgruppe i 2025. Den totale kvoteutnyttelsen var på 30 %.

Tabell 1 Gruppekvoter, fangst, restkvoter, kvoteutnyttelse og antall deltakende fartøy i fisket etter leppefisk i 2025, fordelt på fangstområde og reguleringsgruppe (lukket og åpen gruppe, inkludert fritidsfiske og ungdomsfiskeordningen).

Område	Gruppe	Kvote	Fangst	Rest	Utnyttelse (%)	Fartøy
Sørlandet	Lukket gruppe	3 600 000	252 213	3 347 787	7	17
	Åpen gruppe	400 000	5 892	394 108	2	1
	Totalt	4 000 000	258 105	3 741 895	7	
Vestlandet	Lukket gruppe	9 000 000	4 681 447	4 318 553	52	120
	Åpen gruppe	1 000 000	134 492	865 508	13	25
	Totalt	10 000 000	4 815 939	5 184 061	48	
Nord for 62°N	Lukket gruppe	3 600 000	337 676	3 262 324	9	7
	Åpen gruppe	400 000	-	400 000	-	-
	Totalt	4 000 000	337 676	3 662 324	8	
Totalt	**Totalt**	**18 000 000**	**5 411 720**	**12 588 280**	**30**	**169**

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 23. oktober 2026.

2.5. Fisket i 2026

Totalkvoten for leppefisk i 2026 ble fastsatt til 18 millioner fisk, fordelt på tre geografiske områder: Sørlandet, Vestlandet og nord for 62°N. Innenfor hvert område ble kvoten fordelt med 90 % til lukket gruppe og 10 % til åpen gruppe. Tabell 2 gir en oversikt over gruppekvoter, fangst, restkvoter, kvoteutnyttelse og antall deltakende fartøy, fordelt på

fangstområde og reguleringsgruppe per 12. oktober i 2026. Den totale kvoteutnyttelsen var på rundt 21 %.

Tabell 2 Gruppekvoter, fangst, restkvoter, kvoteutnyttelse og antall deltakende fartøy i fisket etter leppefisk i 2026, fordelt på fangstområde og reguleringsgruppe (lukket og åpen gruppe, inkludert fritidsfiske og ungdomsfiskeordningen.

Område	Gruppe	Kvote	Fangst	Rest	Utnyttelse (%)	Fartøy
Sørlandet	Lukket gruppe	3 600 000	229 160	3 370 840	6	16
	Åpen gruppe	400 000	7 749	392 251	2	1
	Totalt	4 000 000	236 909	3 763 091	6	17
Vestlandet	Lukket gruppe	9 000 000	3 186 602	5 813 398	35	95
	Åpen gruppe	1 000 000	50 959	949 041	5	17
	Totalt	10 000 000	3 237 561	6 762 439	32	112
Nord for 62°N	Lukket gruppe	3 600 000	331 078	3 268 922	9	8
	Åpen gruppe	400 000	4	399 996	-	2
	Totalt	4 000 000	331 082	3 668 918	8	10
Totalt	**Totalt**	**18 000 000**	**3 805 552**	**14 194 448**	**21**	**139**

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 23. oktober 2026.

2.5.1. Lukket gruppe

Fartøy med deltakeradgang i lukket gruppe kan fiske og lande inntil 50 000 leppefisk, uavhengig av hvor fartøyet er registrert.

Tabell 3 viser antall fartøy med deltakeradgang og beregnet over- og underregulering basert på fartøyenes hjemregion. I 2026 er fisket overregulert med 38 % på Vestlandet, mens det er underregulert med 50 % på Sørlandet og 18 % nord for 62°N.

Tabell 3 Overregulering basert på hvor fartøyene var hjemmehørende i 2025 og 2026

Fangstområde	Kvote per område	22.okt.25		23.okt.26	
		Antall fartøy	Overregulering	Antall fartøy	Overregulering
Sørlandet	3 600 000	40	-44 %	36	-50 %
Vestlandet	9 000 000	259	44 %	248	38 %
Nord for 62°N	3 600 000	54	-25 %	59	-18 %
Totalt	**16 200 000**	**353**	**9 %**	**343**	**6 %**

2.5.2. Åpen gruppe

Fartøy med adgang til å delta i åpen gruppe kan fiske og lande inntil 10 000 leppefisk. Gruppekvoten utgjør 10 % av de geografiske kvotene og skal også dekke fangst i fritidsfiske og ungdomsfiskeordningen.

De geografiske kvotene er fordelt med 10 prosent til fartøy i åpen gruppe, dette tilsvarer 1,8 millioner leppefisk, fordelt med 400 000 leppefisk på Sørlandet, 400 000 leppefisk nord for 62°N og 1 million leppefisk på Vestlandet. I 2026 er det totalt fisket om lag 59 000 leppefisk. Hoveddelen av fangsten er tatt på Vestlandet, mens fangsten på Sørlandet og nord for 62°N er svært begrenset.

3. Bestandssituasjonen

Fiskeridirektoratet har ikke mottatt oppdatert kunnskapsstøtte fra Havforskningsinstituttet (HI) for 2027. Det legges til grunn at rådet er uendret fra 2026. HI anbefaler å videreføre hovedtrekkene i reguleringen, basert på føre-var-prinsippet og hensynet til naturlig rekruttering og økologisk funksjon i lokale bestander.

Leppefisk er stedbunden, og fisketrykket varierer mellom områder. HI påpeker derfor at lokalt overfiske kan forekomme, og at kvoter alene har begrenset effekt for å motvirke dette. Tekniske reguleringer som minstemål, maksimalmål og gytetidsfredning er viktige tiltak for å beskytte bestandene.

HI har særlig uttrykt bekymring for berggylt, som vurderes som overbeskattet, spesielt på Vestlandet. I 2022 ble det derfor innført minste- og maksimalmål på henholdsvis 22 og 28 cm. Tiltakene forventes å bidra til en gradvis gjenoppbygging av bestanden, og HI sine undersøkelser viser tegn til positiv utvikling.

Et viktig tiltak for å sikre bestandene er at leppefisk fanget i strid med forskriften settes ut igjen så skånsomt som mulig, på samme sted. Overlevelsen er god når fisken når bunnen, og utsetting under overflaten gjennom rør øker sjansen ytterligere.

4. Regulering av deltakelsen i 2027

Deltakerforskriften for 2027[3] er på høring og fristen for tilbakemeldinger er 3. november 2026. I høringsforslaget legges det i hovedsak opp til en videreføring av gjeldende bestemmelser for deltakelse i 2026.

Fiskeridirektøren legger på bakgrunn av høringsforslaget til grunn at 343 fartøy (ref. tabell 3) kan delta i lukket gruppe i fisket etter leppefisk i 2027.

5. Forslag til regulering av uttak og utøvelse av fisket for 2027

5.1. Totaluttaket

Fiskeridirektoratet har ikke mottatt oppdatert kunnskapsstøtte fra Havforskningsinstituttet (HI) for 2027, og legger derfor til grunn anbefalingen fra 2026 om et totalt uttak på 18 millioner leppefisk.

De geografiske kvotene skal bidra til å begrense risikoen for lokalt overfiske. De siste årene har imidlertid både deltakelsen og kvoteutnyttelsen gått betydelig ned. I 2026 ble kun 20,3 % av totalkvoten utnyttet, og de geografiske kvotene vurderes derfor ikke lenger å være nødvendig for å begrense fisket innenfor de regionale kvoteområdene.

Fiskeridirektøren foreslår å fjerne den geografiske kvotefordelingen i 2027.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes en totalkvote på 18 millioner leppefisk i 2027, som gjelder for alle arter av leppefisk.

Fiskeridirektøren foreslår at kvotene fordeles med 90 % til fartøy som deltar i lukket gruppe og 10 % til fartøy som deltar i åpen gruppe.

[3] https://www.fiskeridir.no/hoeringer/deltakerforskrift-for-2027

5.2. Kvoter på fartøynivå

5.2.1. Lukket gruppe

Fartøykvoten i lukket gruppe ble økt fra 48 000 til 50 000 leppefisk i 2025 og videreført i 2026. Antall fartøy med deltakeradgang er redusert fra 353 til 343, og den samlede overreguleringen er beregnet til 6 % i 2026, og 38 % på Vestlandet.

Til tross for overreguleringen er kvoteutnyttelsen lav. I 2026 er det så langt fisket om lag 3,6 millioner leppefisk i lukket gruppe, tilsvarende 22 % av gruppekvoten. Dette tilsier at fartøykvotene i liten grad begrenser fisket. Av hensyn til forutsigbarhet og et enkelt reguleringsopplegg foreslås det å videreføre like fartøykvoter for alle fartøy i lukket gruppe.

Fiskeridirektøren foreslår at fisket etter leppefisk i lukket gruppe i 2027 reguleres med like fartøykvoter på 50 000 leppefisk.

5.2.2. Åpen gruppe

De siste årene har både deltakelsen og fangstene i åpen gruppe gått betydelig ned, og det har ikke vært behov for å stoppe fisket. Maksimalkvoten ble økt til 10 000 leppefisk i 2025, og videreført i 2026.

I 2026 er det så langt fisket om lag 59 000 leppefisk, inkludert fritids- og ungdomsfiske, tilsvarende 3,3 % av gruppekvoten på 1,8 millioner leppefisk. Dette tilsier at maksimalkvoten i liten grad begrenser fisket.

Fiskeridirektøren foreslår at fisket etter leppefisk i åpen gruppe i 2027 reguleres med like maksimalkvoter på 10 000 stykk leppefisk for alle fartøy.

5.3. Refordeling

På bakgrunn av erfaringer fra 2018-sesongen[4], foreslo fiskeridirektøren at det ikke skulle foretas refordelinger i fisket etter leppefisk i 2019. Denne forutsetningen er siden videreført.

Fiskeridirektøren foreslår at det ikke skal refordeles i fisket etter leppefisk i 2027.

5.4. Fiskeperiode

5.4.1. Åpningsdato

Startdato for fisket settes for å gi leppefisken fred i gyteperioden, og slik få maksimal rekruttering. Samtidig gir økt temperatur i sjøen på sommeren oppblomstring av lakselus, og Fiskeridirektoratet har tidligere fått innspill om at oppdrettsnæringen ønsker tidligere leveranser av leppefisk for å nedkjempe oppblomstringen.

Fiskeridirektøren foreslår at fisket etter leppefisk åpner 12. juli 2027 på Sørlandet og Vestlandet og 26. juli 2027 nord for 62°N.

[4] Se sak 20/2018 for begrunnelse for forslaget.

5.4.2. Sluttdato

Det ble innført en felles sluttdato for fisket etter leppefisk i 2018, opprinnelig 31. oktober kl. 20.00. Fra 2019 ble sluttdatoen fremskyndet til 20. oktober kl. 20.00, og denne har siden blitt videreført.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre reguleringsopplegget med en felles sluttdato for hele landet, og at den settes til 20. oktober 2027 kl. 20.00.

Det foreslås videre at det settes en siste frist for å tømme alle innretninger for mellomlagring av leppefisk og levere leppefisken til kjøper, og at denne settes til 23. oktober 2027 kl. 20.00.

Fisket etter leppefisk i åpen gruppe er regulert med maksimalkvoter, og fisket kan stoppes når kvoten er beregnet oppfisket. Dersom fisket etter leppefisk stoppes før 20. oktober, foreslås det at det gis en frist for levering av fanget fisk.

I de tilfeller fisket etter leppefisk blir stoppet, foreslås det at det settes en siste frist for å tømme alle innretninger for mellomlagring av leppefisk, og levere leppefisken til kjøper innen 72 timer fra en stopp i fisket.

Personer som fisker med ikke-merkeregistret fartøy (fritidsfiskere) må ha tillatelse fra Fiskeridirektoratet for å kunne delta i fisket etter leppefisk. Helt siden dette reguleringstiltaket ble innført, har tillatelsen vært gyldig til og med 30. september eller til fisket er blitt stoppet.

Fiskeridirektøren tilrår å videreføre praksisen om at tillatelser for fritidsfiskere gis til og med 30. september.

5.5. Krav til minste- og maksimalmål

Det er forbudt å fiske leppefisk under 11 cm, med et særskilt minstemål på 12 cm for grønngylt. For berggylt ble det i 2022 innført et minstemål på 22 cm og et maksimalmål på 28 cm for å beskytte bestanden.

Reguleringen skal bidra til å bedre bestandssituasjonen for berggylt, men effekten må vurderes over tid. Dersom utviklingen ikke viser ønsket bedring, kan det være aktuelt å vurdere ytterligere tiltak, blant annet endringer i redskapenes inngangsåpning.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre gjeldende minstemål og maksimalmål.

5.6. Utfasing av ruser

I 2022 ble det innført forbud mot bruk av ruser i fisket etter leppefisk, ettersom ruser er mindre selektive enn teiner. Av hensyn til yrkesfiskere som hadde investert i ruser og fartøy tilpasset denne redskapsbruken, ble det etablert en overgangsordning. Fartøy som hadde fisket og levert minst 3 000 leppefisk med ruser i to av årene 2018–2020, fikk adgang til å fortsette å benytte ruser. Fiskeridirektøren avgjorde dermed å videreføre unntaksadgangen på ubestemt tid.

Bruken av ruser har avtatt betydelig. Det er ikke registrert fangst av leppefisk med ruser i 2026.

Fiskeridirektøren foreslår at unntaksadgangen blir avviklet fra og med 2028.

5.7 Mellomlagringsmerd[5]

Siden 2019 har det vært krav om innrapportering ved bruk av mellomlagringsmerd. Fra 2022 skjer innrapportering elektronisk på et format som muliggjør automatisk meldingshåndtering.

Fiskeridirektøren foreslår at krav til rapportering ved bruk av mellomlagringsmerd videreføres.

5.8 Posisjons- og fangstrapportering

Merkeregistrerte fartøy med adgang til å delta i fisket etter leppefisk er omfattet av krav om elektronisk fangst- og aktivitetsrapportering (ERS) og posisjonsrapportering (VMS).

For ikke-merkeregistrerte fartøy gjelder krav om AIS eller godkjent posisjonsrapporteringsutstyr. Fartøy som benytter AIS, skal melde inn MMSI-nummer til Fiskeridirektoratet før fisket starter og etter endt sesong. Utstyret skal være aktivt fra fisket starter til sesongslutt, med nærmere bestemte unntak.

Fiskeridirektøren foreslår en videreføring av reguleringen av posisjonsrapportering og innmelding av MMSI-nummer for fartøy som ikke er omfattet av ERS-forskriften.

5.9 Fiske etter stamfisk av berggylt

Fiskeridirektoratet innførte fra og med 2020 en forskriftsbestemmelse hvor det kan gis dispensasjon fra fredningstid og redskapsbegrensninger ved fisket etter berggylt til stamfisk. Det gis kun dispensasjon til navngitte fiskere som fremlegger skriftlig avtale om levering av et antall stamfisk med innehaver av en akvakulturtillatelse som omfatter produksjon av settefisk av berggylt. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.

I forbindelse med fastsettingen av reguleringen for 2021 ble det bedt om kunnskapsstøtte fra Havforskningsinstituttet for å sikre at fisket etter stamfisk kan gjennomføres på en bærekraftig måte. Havforskningsinstituttet anbefalte en avgrenset fiskeperiode fra 15. april til 30. mai. Det bør fiskes med garn som egner seg for fiske etter stamfisk, dvs. finmasket garn (14-16 omfar). Det anbefaltes videre at fisket gjennomføres på dagtid, med kort ståtid på garnet. Havforskningsinstituttet anbefalte også at uttaket av berggylt til stamfisk ikke overstiger 0,25 prosent av anbefalt totaluttak innad i hver region.

På denne bakgrunn ble følgende vilkår for dispensasjon fastsatt:

- Tillatelsen kan gis for perioden 15. april til 30. mai.
- Tillatelsen gjelder fangst av berggylt med garn.
- Garn satt ut til fangst av stamfisk av berggylt skal røktes minst hver 4. time. Garn satt ut til fangst av stamfisk av berggylt skal ikke stå ute over natten.
- Fisker som får dispensasjon, må ha adgang til å delta i det ordinære fisket etter leppefisk. Fangst av berggylt til stamfisk skal omsettes på vanlig måte gjennom salgslagene, føres på landings- og sluttseddel og belastes tildelt kvote i fisket etter leppefisk.

[5] «Høring om forslag om å innføre krav om rapportering ved bruk av mellomlagringsmerder i fisket etter leppefisk i 2019», Fiskeridirektoratet 20. mars 2019 (18/17673).

Etter innspill fra næringen ble det åpnet for at bergnebb kunne benyttes som stamfisk og fanges med teiner. Fiskeridirektoratet har fått enkelte tilbakemeldinger om fangst av berggylt til bruk som stamfisk utenfor perioden mellom 15. april til 30. mai og leppefisksesongen.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre dispensasjonsadgangen for fangst av leppefisk til bruk som stamfisk.